

Vorbereiding 23.6: Judas wil zichzelf niet verliezen

SCHRIFTGEDEELTE

Johannes 6:70-71
Johannes 12:4-6
Mattheüs 26:14-16
Johannes 13:21-30
Mattheüs 26:47-50
Mattheüs 27:3-10

THEMA

Judas wil zichzelf niet verliezen

EXEGESE

Johannes 6:70-71

Na de belijdenis van Petrus dat Jezus de Christus, de Zoon van de levende God is, horen we over Judas. Om deze Judas te onderscheiden van een andere discipel die ook Judas (of Thaddeüs) heet, wordt hij Judas Iskariot genoemd. We weten niet precies wat de betekenis van Iskariot is. Het kan komen van de Sicariërs, een Joodse groepering die bekend staat als de 'dolkmannen'. Het kan ook verwijzen naar de plaats Kariot, Iskariot betekent dan 'de man uit Kariot'. Ook zijn vader wordt hier genoemd: Simon. Deze Judas, de zoon van Simon, afkomstig uit Kariot, is één van de twaalf, een discipel.

Deze twaalf mannen zijn door Jezus uitgekozen. Op Zijn initiatief zijn ze Zijn volgelingen geworden. En als een grote menigte Jezus verlaten heeft (6:66), vraagt Jezus hen of ze ook niet weg willen gaan. Petrus antwoordt dan, als woordvoerder van de twaalf: 'Tot Wie zullen wij heengaan?' Deze twaalf blijven bij hun Meester.

Dan klinken er harde woorden: 'Eén van u is een duivel'. Deze door Jezus geroepen discipel is een duivel geworden. Wat de duivel is voor God, is Judas voor Jezus. Judas heeft de duivel tot vader (zie 8:44) en in zijn hart groeit het duivelsplan om Jezus te verraden.

Deze woorden zijn een waarschuwing, voor Judas zelf en voor de discipelen. Het kan dus gebeuren dat je dagelijks achter Jezus aangaat, Hem niet wil verlaten, en toch de duivel toelaat in je hart. Het is ook een waarschuwing voor ons, zoals in Efeze 4:27 staat: 'en geef de duivel geen plaats'.

Johannes 12:4-6

Nadat Maria haar Meester haar liefde betoond heeft door Hem te zalven met een pond zuivere narduszalf, neemt Judas het woord. Judas, één van de discipelen, de man uit Kariot, de zoon van Simon. Hij wordt ook hier direct al degene die Jezus verraden zou genoemd. Dit stempelt zijn leven, en ook zijn reactie op deze zalving.

Het lijkt een nuchtere vraag: 'Waarom is deze dure zalf niet verkocht? Het had wel 300 penningen op kunnen leveren. Geld dat aan de armen gegeven kon worden!' Maar de evangelist laat gelijk weten wat het motief van Judas is. Als de penningmeester van de twaalf wilde Judas er zelf beter van worden. Hij was een dief. Hij bekommert zich helemaal niet om de armen, hij is alleen bezorgd over zijn eigen beurs. Er staat dat Judas 'de beurs droeg en beheerde wat er gegeven werd'. Dat gaat om de 'kas', en deze werd aangevuld met vrijwillige bijdragen van volgelingen (zie Lukas 8:1-3 waar staat dat Johanna, Susanna en vele anderen Hem dienden uit hun eigen bezittingen).

We zien hier een grote tegenstelling tussen Maria en Judas. Beiden bereiden ze zich voor op Jezus' dood en begrafenis. Maria heeft uit liefde alles voor haar Heere over. Judas rekent zich alleen maar rijk met wat hij aan Jezus kan verdienen. Wat is Judas uiteindelijk arm. Maria verliest zichzelf en alles wat ze heeft aan Jezus, maar Judas wil zichzelf niet verliezen.

Mattheüs 26:14-16

Opnieuw wordt Judas hier nadrukkelijk één van de twaalf genoemd. Het is een discipel, een leerling van Jezus, die hier naar de overpriesters gaat. Deze Judas vraagt hen wat ze hem willen geven als hij Jezus aan hen overlevert. Mattheüs legt er de nadruk op dat Judas vraagt wat hij kan krijgen. Zien we hier opnieuw iets terug van het belust zijn op geld?

De overpriesters noemen een prijs: 30 zilverlingen. Deze mannen zijn thuis in de Schriften en ze zullen ongetwijfeld gedacht hebben aan Exodus 21:32 (waar 30 zilverlingen de vergoeding is voor een dode slaaf) en Zacharia 9:9 (waar 30 zilverstukken het loon is dat een herder van zijn slechte heren uitgewogen krijgt). Het is een magere som geld waaruit blijkt hoe laag Judas en de overpriesters Jezus inschatten. Als de afspraak gemaakt is, zoekt Judas (actief!) naar een geschikt moment om Jezus over te leveren.

Johannes 13:21-30

Voorafgaand aan de paasmaaltijd heeft Jezus Zijn discipelen de voeten gewassen. Hij geeft hen hiermee een voorbeeld ter navolging. Alle twaalf de discipelen liggen aan tafel – zoals men in die tijd niet zittend maar liggend de maaltijd gebruikte. Ook Judas is erbij. Judas van wie in vers 2 gezegd wordt dat de duivel hem in het hart gegeven had Jezus te verraden. De afspraak met de overpriesters was gemaakt.

De Heere Jezus weet daarvan, en het ontroert Hem (vers 21). Hier gaat Psalm 41:10 in vervulling: 'Zelfs de man met wie ik in vrede leefde, op wie ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft mij hard nagegrapt.' Hij laat Zijn discipelen schrikken als Hij zegt dat één van de twaalf Hem zal verraden. Geen enkele discipel kon vermoeden dat het Judas was, zo leek hij een ware volgeling van Jezus te zijn. Vertwijfeld kijken de discipelen elkaar aan: wie zou het zijn? Simon Petrus onderneemt actie. Hij geeft Johannes – de discipel die door Jezus in het bijzonder geliefd wordt – met een knikje te kennen dat hij het eens aan Jezus moet vragen. Johannes – ook al wordt zijn naam hier niet genoemd, we weten dat deze discipel dezelfde is als de schrijver van het Evangelie – heeft als lievelingsdiscipel de ereplaats aan de rechterhand van Jezus. Hij valt zijn Meester op de borst en vraagt Hem: 'Heere, wie is het?' Het antwoord volgt: 'Het is degene aan Wie ik het stuk brood geef nadat Ik het ingedoopt heb.' Op de paastafel lag onder andere brood en een bittere kruidensaus. Jezus pakt het brood, doopt het in de saus en geeft het aan Judas. Hiermee beantwoordt Jezus de vraag van Johannes. We kunnen ons afvragen of dit antwoord door alle discipelen gehoord (en begrepen) is. Er is namelijk geen enkele

discipel die Judas even later probeert tegen te houden. Misschien hebben ze alleen de woorden van Jezus gehoord die Hij tot Judas richtte toen Hij hem het brood gaf: 'Wat u wilt doen, doe het snel.'

Waar we in vers 2 nog lazen dat de duivel Judas een plan ingaf, lezen we hier dat de satan in Judas komt. Met het nemen van het brood, laat Judas de satan toe in zijn leven. Judas gaat welbewust voort op de gekozen weg.

De discipelen begrijpen de woorden van Jezus niet. Ze denken dat Judas – hun penningmeester – nog wat voor het feest moet kopen of iets aan de armen moet geven (dat was een gebruik bij het paasfeest). Niemand houdt Judas tegen als hij meteen – we voelen hier de haast – naar buiten gaat. De duisternis in, want het staat er met nadruk: 'En het was nacht'. Het werk van Judas – duivelswerk - kan alleen in de duisternis plaatsvinden. Het is deze duisternis die het Licht der wereld zal proberen te doven.

Mattheüs 26:47-50

De Heere Jezus heeft een zware strijd gestreden in de hof van Gethsémané. Alleen moest Hij deze weg gaan, de discipelen zijn in slaap gevallen. Als de strijd gestreden is, wekt Hij hen met de woorden: 'Hij die Mij verraadt, is nabij.' De Heiland is alles bekend.

Als Hij deze woorden nog niet uitgesproken heeft, komt daar die andere discipel. Met nadruk wordt Judas ook hier één van de twaalf genoemd. Hij is niet alleen, een grote groep mannen zijn door de overpriesters meegestuurd. Ze zijn gewapend. Het doet je afvragen wat Judas over zijn Meester verteld heeft. Verwachten ze hier een strijdlustig leger aan te treffen? Niets is minder waar. Alleen Petrus doet een poging (vers 51), maar Jezus laat direct merken dat dit niet de weg is. De Schriften moeten vervuld worden en daarom laat Jezus Zich gevangennemen. Al zijn discipelen vluchten weg (vers 56).

Judas loopt voorop. Hij moet immers degene aanwijzen die gevangen genomen moet worden. In vers 48 wordt Judas niet meer bij naam genoemd, hij is hier 'hij die Hem verraadde'. Een speciaal teken hadden ze afgesproken: degene die door Judas gekust zou worden, zal het zijn.

Zo loopt Judas zelfverzekerd naar Jezus toe. 'Gegroet Rabbi!' klinkt het. De andere discipelen noemen Jezus 'Heere'. Judas noemt Hem 'Rabbi', Meester. De kus – een bekende vorm van begroeten in Israël – volgt.

We horen de Heere Jezus Judas aanspreken met 'vriend'. Het woord dat hier gebruikt wordt, is niet het woord voor een heel intieme vriendschap. Het geeft juist enige afstand aan, 'bekende' of 'kennis' is de betekenis. De zin erna is wat lastig te vertalen. Het is niet duidelijk of Jezus hier een vraag stelt (waarom bent u hier?) of een constatering doet (hiervoor bent u gekomen). Uit vers 46 weten we dat Judas' komst geen verrassing voor Jezus is, maar een uitroep van verwondering kan het nog steeds zijn (als in Lukas 22:48: 'Verraadt u de Zoon des mensen met een kus?').

De mannen (wellicht soldaten met zwaarden en burgers met stokken bij elkaar) hebben niet meer nodig en grijpen Jezus. Zo wordt de Heiland gevangengenomen. Zo laat de Heiland Zich gevangennemen.

Mattheüs 27:3-10

Vers 3-5 Judas is degene die Jezus verraden heeft, dat maakt deze tekst direct duidelijk. Judas hoort dat Jezus veroordeeld is en hij krijgt berouw. Het is de vraag hoe we dit berouw moeten wegen. Aan de ene kant zien we dat Judas gevolgen verbindt aan zijn berouw (hij brengt het geld terug), maar

aan de andere kant lijkt de daad van Judas als hij zich ophangt niet te wijzen op een daadwerkelijke verandering en inkeer.

De dertig zilverlingen moeten in ieder geval terug naar de overpriesters en oudsten. Judas belijdt dat hij verkeerd zat: 'Ik heb onschuldig bloed verraden' en hij erkent gezondigd te hebben. De reactie van de overpriesters is geen reactie die je van geestelijke leiders zou verwachten: 'Wat gaat ons dat aan?' Ze kiezen er hier bewust voor om door te gaan op de weg van de veroordeling van Jezus. Ook al getuigt Judas met zijn daad van Jezus' onschuld.

Judas moet van het geld af en werpt het de tempel in. Waarschijnlijk komen de munten terecht in de offerkist die in de tempel staat.

Vers 6-10 De overpriesters nemen het geld maar vinden dat het niet in de offerkist thuishoort omdat het bloedgeld is. In Deuteronomium 23:18 staat dat er geen hoerenloon of hondengeld in het huis van de Heere gebracht mag worden. Er wordt na overleg besloten om van het geld een begraafplaats voor de vreemdelingen te kopen. De akker van de pottenbakker wordt voor dit bedrag aangeschaft en tot begraafplaats gemaakt. Met onrein geld wordt een onreine plaats voor onreine mensen gekocht. 'Tot op de dag van vandaag' wijst op het moment dat het evangelie geschreven wordt. Mattheüs ziet ook hier de profetieën in vervulling gaan. Hij geeft een vrij citaat van verschillende teksten uit Jeremia 18, 19 en 32 en Zacharia 11. Alles rond het lijden en sterven gaat volgens goddelijk plan. Zelfs Judas en de schriftgeleerden moeten meewerken om die aloude woorden van de profeten tot vervulling te brengen.

Zo komt Judas, één van de twaalfen, op een vreselijke manier aan zijn einde. Hij heeft drie jaar lang Jezus' woorden gehoord, Zijn wonderen gezien. Toch heeft het hem er niet van kunnen weerhouden om Zijn Meester te verraden. Judas was te veel belust op geld en eigen eer. Judas wilde zichzelf niet verliezen. Het leert ons dat alleen hij of zij die zijn of haar eigen leven aflegt, door Jezus' dood en opstanding, nieuw leven ontvangt. Wonderlijke genade!

GELOOFSLLEER

HC zondag 40	Het zesde gebod (niet doden)
HC zondag 42	Het achtste gebod (niet stelen)
NGB 16	Van de eeuwige verkiezing door God
DL 1, 7	God kiest
DL 3 en 4, 9	Wel geroepen maar toch niet bekeerd

GEBEDSPUNTEN

- Wilt U geven dat wij geen vijand van U zijn, maar een vriend. En als we nog wel Uw vijand zijn, wilt U ons dan tot een vriend van U maken?
- Wilt U ons leren om voor elkaar te zorgen, dat we elkaar helpen en niet jaloers zijn.
- Wilt U ons leren om te delen met mensen die arm zijn.

PSALM- EN LIEDLIJST

Psalm 32:5	Wil toch niet stug, gelijk een paard, weerstreven
Psalm 38:12	Zij, die mijnen dood bejagen
Psalm 41:5	Zelfs hij, op wien ik voormaals heb vertrouwd
Psalm 109:4	Verklaar hem schuldig in 't gerichte

ZB Heer ik kom tot U
Jezus neemt de zondaars aan

INTRODUCTIE OP DE VERTELLING

- Laat de kinderen kijken naar een Nederlandse 2-euromunt. Wat staat er op de rand? (God zij met ons). Praat even over de betekenis van dit randschrift. Beginzin van je vertelling is dan: 'Geld kan je ook van de Heere wegduwen. Luister maar naar deze geschiedenis...'
- Je staat bovenaan een helling. Je laat je naar beneden rollen. Wat gebeurt er? (je gaat steeds harder en je kunt jezelf niet meer tegenhouden) Zo is het ook met de zonde. Het begint klein: je wilt graag geld hebben en dan steeds meer. Het is nooit genoeg. Je blijft schrapen, zoeken en misschien ga je wel stelen. Je kunt er niet mee stoppen. Tenslotte verraad je misschien wel een vriend om maar geld te kunnen krijgen.
- Laat een filmpje zien van een lawine. Wat gebeurt er? (het begint klein maar eindigt groot. Het heeft enorme verwoestende gevolgen: huizen bomen, alles wordt meegenomen en gaat kapot.) Zo is het ook met de zonde. Het begint klein maar wordt steeds groter en verwoest alles. Aan het einde van de vertelling kom ik hierop terug. Ik wil dan van jullie weten wat die lawine te maken heeft met het verhaal.